

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

37

Vragen van het lid **Gesthuizen** (SP) aan de Minister van Veiligheid en Justitie en de Minister van Economische Zaken over *misleidende datingsites met valse profielen* (ingezonden 12 juli 2016).

Antwoord van Minister **Van der Steur** (Veiligheid en Justitie), mede namens de Minister van Economische Zaken (ontvangen 26 september 2016). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2015–2016, nr. 3379.

Vraag 1

Kent u het bericht dat de datingbranche wil dat websites met valse datingprofielen harder worden aangepakt?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Wat kan op dit moment worden ondernomen tegen websites met valse datingprofielen? Wie ziet daarbij toe op het aanpakken van dubieuze datingsites?

Antwoord 2

Het is belangrijk dat consumenten zelf opletten en nagaan of een datingsite betrouwbaar is. Dat kan door bijvoorbeeld de naam van de datingsite of de naam van het bedrijf online na te gaan. Ook kunnen consumenten controleren of de datingsite lid is van Thuiswinkel.org en is aangesloten bij het Keurmerk Veilig Daten. Dit keurmerk is opgezet door de grotere spelers op het gebied van online dating, in nauw overleg met de consumentenbond en Thuiswinkel.org.

Bij valse datingprofielen kan sprake zijn van misleiding als bedoeld in artikel 6:193c lid 1 onder a van het Burgerlijk Wetboek. Dit moet niet verward worden met de zogenaamde datingfraude als vorm van voorschotfraude, dit zou kunnen vallen onder oplichting.²

Consumenten die een vermoeden hebben van valse profielen op datingsites kunnen een melding doen bij de onafhankelijke toezichthouder; de Autoriteit

¹ <http://nos.nl/l/2116881>

² Zie over het verschijnsel datingfraude de Kamerbrief van de Minister van Veiligheid en Justitie «Informatie over datingfraude naar aanleiding van het algemeen overleg d.d. 8 april 2015 over Fraude», 21 mei 2015, Kamerstuk 26 643, nr.359

Consument en Markt (ACM). Dit kan anoniem. Op 22 juli jl. heeft de ACM specifiek een oproep geplaatst om melding te doen van datingsites die gebruik maken van nepprofielen. De oproep is gericht aan zowel gebruikers als (oud)medewerkers van datingsites met nepprofielen die informatie kunnen geven. De ACM kan de meldingen onderzoeken en optreden als bedrijven consumenten op deze manier misleiden. Hiervoor heeft de ACM de bevoegdheid inlichtingen te vorderen en eventueel boetes op te leggen.

Vraag 3, 5

Klopt het dat uw ministerie heeft aangegeven dat het niet mogelijk is om sites plat te gooien en bedrijven erachter aan te pakken? Waarom is dat niet mogelijk en wat is dan wel mogelijk? Kunt u daarbij aangeven in hoeverre u bereid bent om andersoortige maatregelen te nemen?

Klopt het dat in het geval dat sprake is van een malafide (dating)website «notice-and-takedown» kan worden toegepast? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe vaak is van deze mogelijkheid gebruik gemaakt?

Antwoord 3, 5

Zoals aangegeven kan de ACM op dit moment inlichtingen vorderen en boetes opleggen om bedrijven aan te pakken. Het is niet mogelijk om websites offline te halen, omdat de bevoegdheid hiertoe bij de ACM ontbreekt. Het toekennen van deze bevoegdheid aan de ACM is momenteel wel onderwerp van gesprek tussen de Europese lidstaten. De Europese Commissie heeft namelijk eind mei een voorstel ingediend voor een herziening van de verordening betreffende de samenwerking tussen de verschillende consumentenautoriteiten³ met daarin het voorstel om in bepaalde grensoverschrijdende gevallen autoriteiten de bevoegdheid te geven websites (tijdelijk) offline te halen. Voorstelbaar is dat dit in de nabije toekomst ook voor de aanpak van malafide datingsites aanvullende mogelijkheden zal bieden, maar daar kan ik in dit stadium niet op vooruit lopen. Gezien dit lopende voorstel zal ik deze mogelijkheid in Europees verband onderzoeken.

De Gedragscode Notice-and-Take-Down is sinds 2008 van kracht. Deze gedragscode is onder leiding van de Nationale Infrastructuur ter bestrijding van Cybercrime (NICC) opgesteld door het bedrijfsleven en belangenverenigingen. Naast de initiatiefnemers is het Ministerie van Economische Zaken hierbij betrokken geweest. Het is een vrijwillige gedragscode in de internetbranche voor omgang met onrechtmatige en strafbare inhoud op websites. Hierbij kan worden gedacht aan kinderporno, plagiaat, discriminatie en aanbod van illegale of gestolen goederen.

De Notice-and-Take-Down procedure start op het moment dat iemand een melding doet over vermeende onrechtmatige en/of strafbare inhoud op internet bij een service provider. Dat is de «Notice». De procedure kan eindigen met het uit de lucht halen van de betreffende website, de zogenoemde «Take Down».

Het doel van de gedragscode is om te zorgen dat een melding altijd afgehandeld wordt. Dit betekent dus niet dat de inhoud altijd verwijderd moet worden. Het kan immers zijn dat er melding wordt gemaakt van een site die uiteindelijk niet in strijd met de wet blijkt te zijn. De procedure is een vorm van zelfregulering waardoor het bij mij niet bekend is of datingsites die valse profielen plaatsen aan de criteria voldoen en door de internetbranche offline zijn gehaald.

Vraag 4

Welke rol kunnen Thuiswinkel.org en het keurmerk voor veilige datingsites volgens u innemen bij de aanpak van dubieuze datingsites? In hoeverre hebben zij de mogelijkheid om dergelijke datingwebsites aan te pakken?

Antwoord 4

Bij het Keurmerk Veilig Daten zijn datingsites aangesloten die de veiligheid en privacy van hun leden, transparantie en een goede klantenservice belangrijk vinden. Dit keurmerk kan de consument helpen om dubieuze datingsites te vermijden. De datingbranche heeft in samenwerking met de Consumenten-

³ COM (2016) 283 final. Zie ook Kamerstuk 22 112, nr. 2168

bond en Thuiswinkel.org het Keurmerk Veilig Daten ontwikkeld. De Stichting Keurmerk Veilig Daten is hiervan de onafhankelijke en deskundige toezicht-houder. Wanneer een aangesloten datingsite een klacht ontvangt over een profiel, onderzoekt hij deze klacht en neemt hij zo nodig gepaste maatregelen. Aangesloten datingsites kunnen ook misleidende profielen verwijderen, aanpassen of blokkeren.

Vraag 6

Deelt u de mening dat sprake kan zijn van misleidende handelspraktijken indien datingwebsites met valse profielen hun gebruikers willens en wetens op het verkeerde been willen zetten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Ja, er kan sprake zijn van misleidende handelspraktijken indien datingsites doen alsof profielen op hun site van echte personen zijn, terwijl niet duidelijk is dat het om nepprofielen gaat. Consumenten worden op deze wijze willens en wetens op het verkeerde been gezet. Het is aan de ACM om hier handhavend tegen op te treden.

Vraag 7

In hoeverre is hier sprake van een analogie met belspelletjes en AstroTV, waar ook sprake is of was van een opzettelijke verkeerde voorstelling van zaken en dus misleiding?

Antwoord 7

Bij een misleidende datingsite waarbij per chatbericht wordt betaald, wordt een verkeerde voorstelling gemaakt van zaken, namelijk van contact met iemand terwijl een daadwerkelijke ontmoeting in de praktijk onmogelijk is omdat achter het profiel een fictief persoon schuilgaat. Ondanks de betaalde berichtjes zal de nietsvermoedende consument op geen manier een date krijgen. Daarentegen gaat het bij belspelletjes veelal om het betalen voor een kans op een prijs, en bij AstroTV om kijkers met een bepaalde interesse en levensovertuiging. Als de consument voor deze kans of interesse wil betalen, is het de vraag waarvan een verkeerde voorstelling wordt gemaakt. Het is uiteindelijk aan de ACM en de rechter om te bepalen of de praktijken uit belspelletjes en AstroTV misleidend zijn in de zin van de Wet oneerlijke handelspraktijken.⁴

Vraag 8

Wat is de stand van zaken van uw gesprek met de Fraudehulpdesk en Slachtofferhulp Nederland over de uitkomsten van het project datingfraude en crisismanagement en welke maatregelen nodig zijn om hulpverlening aan slachtoffers van datingfraude te verbeteren?⁵

Antwoord 8

Ik heb inmiddels meerdere malen overleg gevoerd met de Fraudehulpdesk en Slachtofferhulp Nederland over de opvang van en hulpverlening aan slachtoffers van datingfraude. Slachtofferhulp Nederland heeft samen met medewerkers en vrijwilligers, die hulp verlenen aan deze slachtoffers, in kaart gebracht hoe zij de hulp verder kunnen versterken. Hierbij is ook de Fraudehulpdesk betrokken. Slachtofferhulp Nederland is momenteel bezig nadere invulling te geven aan die maatregelen. Zo is Slachtofferhulp Nederland bijvoorbeeld bezig met de ontwikkeling van factsheets over

⁴ Zie ook een uitspraak van de Geschillencommissie [<https://www.reclamecode.nl/webuitspraak.asp?ID=138805&acCode>]. In de uitspraak concludeert SGC dat «[d]e uiting (EL: oproep tijdens uitzending om sms te zenden naar een daarbij genoemd nummer in het kader van een eenmalige sms-dienst) specifiek is gericht op kijkers van het televisieprogramma en sluit aan bij hun interesse en overtuiging met betrekking tot de waarde van astrologie. Dat anderen die overtuiging niet delen, brengt niet mee dat de uiting misleidend dient te worden geacht. Degenen die geen waarde hechten aan astrologie, zullen immers de uiting niet zien en ook overigens niet tot een transactie worden bewogen met betrekking tot het verzenden van een sms in het kader van de aangeprezen dienst.»

⁵ Brief van de Minister van Veiligheid en Justitie, «Informatie over datingfraude naar aanleiding van het algemeen overleg d.d. 8 april 2015 over Fraude», 21 mei 2015, Kamerstuk 26 643, nr. 359

datingfraude, die medewerkers en vrijwilligers meer specifieke informatie bieden. Ook stemmen de Fraudehulpdesk en Slachtofferhulp Nederland de onderlinge samenwerking verder af en zijn zij in gesprek over de uitwisseling van expertise.